

2024-01-22

Håkan Wiklund, vicerektor för kvalitet, samt erforderliga
medarbetare från fakultetskanslierna

Diarienummer: 2020/438

Lägesrapport ARC21

Utvärdering av forskning och forskarutbildning
under 2021-2023

Innehåll

Lägesrapport ARC21	1
Utvärdering av forskning och forskarutbildning under 2021-2023	1
1 Inledning ARC21	3
Bakgrund.....	3
Syfte.....	3
Organisation.....	4
Förberedelser.....	4
Formande av utvärderingsenheter (UoA)	4
Fastställande av expertpaneler.....	6
Utvärderingsunderlag.....	6
Genomförande	8
Kommunikation	8
Platsbesök	8
Uppföljning av aktiviteter och handlingsplaner.....	9
Beslut, styrdokument och expertpanelernas rapporter	10
2 Sammanfattning av genomförd utvärdering, HUV och NMT	10
Experternas rekommendationer HUV	11
Omgång 1: forskningscentrum, inklusive ämnen och forskarutbildning, HUV	11
Omgång 2: ämnen och forskarutbildning HUV	15
Experternas rekommendationer NMT	18
Omgång 1: forskningscentrum, NMT	18
Omgång 2: ämnen och tillhörande forskarutbildning, NMT	21
Handlingsplaner, åtgärder och aktiviteter, HUV.....	24
Arbetet med åtgärder och handlingsplaner vid HUV.....	24
Planerade och genomförda åtgärder efter omgång 1, HUV	25
Planerade och genomförda åtgärder efter omgång 2, HUV	29
Handlingsplaner, åtgärder och aktiviteter, NMT.....	32
Arbetet med handlingsplaner, NMT	32
Planerade och genomförda åtgärder och aktiviteter efter omgång 1, NMT	34
Identifierade och planerade åtgärder och aktiviteter efter omgång 2, NMT	38
3 Lärosätesövergripande åtgärder.....	42
Förslag på lärosätesövergripande åtgärder från HUV, omgång 1 och 2	42
Förslag på lärosätesövergripande åtgärder från NMT, omgång 1 och 2	44

Ledningsrådets reflektion.....	46
4 Reflektioner kring ARC21.....	47
Övergripande erfarenheter från fakulteterna.....	47
Erfarenheter från HUV	47
Erfarenheter från NMT	48
Resultat av utvärdering FUS.....	50
UKÄ:s synpunkter på ARC som del av kvalitetssystemet för forskning	51
Forskningsrådets kommentar avseende ARC och forskarutbildningen	52
Övriga överväganden inför kommande utvärderingar- CoARA	52
Avslutande kommentarer	53

1 Inledning ARC21

Bakgrund

I samband med forskningsutvärderingen ARC13 (Assessment of Research and Coproduction 2013) utvärderades all forskning vid Mittuniversitetet¹. Som en del i Mittuniversitetets kvalitetssystem för forskning beslutade rektor att en förnyad lärosätesövergripande forskningsutvärdering (ARC21) skulle genomföras med start 2021². Nytt för ARC21 har varit att, förutom att utvärdera forskningen inom universitetets forskningsämnen och centrum, även inkludera universitetets utbildning på forskarnivå.

Utgångspunkter för ARC21 har varit att utvärderingen baseras på kollegial granskning och internationella expertpaneler. Baserat på kvantitativa underlag, självvärderingar och platsbesök med intervjuer har expertpanelerna haft till uppgift att författa utvärderingsrapporter med omdömen och rekommendationer för varje utvärderingsenhet.

Syfte

Utvärderingens övergripande syfte har varit att utveckla universitetets forskning och forskarutbildning i enlighet med universitetets vision och strategiska mål³ samt att stärka forskningsmiljöernas kvalitetsutvecklande förmågor. Ett uttalat mål har varit att arbetet med ARC21 ska vara kvalitetsdrivande och bygga på forskarnas delaktighet och engagemang.

Arbetet med ARC21 ska bidra till reflektion och fördjupad analys av forskningens och forskarutbildningens nuläge samt att arbetet ska stödja utvecklingen av kort- och långsiktiga mål. I arbetet med ARC21 har det varit viktigt att beakta forskningens utveckling efter ARC13.

¹ ARC13, slutrapport, MIUN 2013/570

² MIUN 2020/438

³ MIUN 1018/1006

Organisation

Forskningsrådet har utgjort styrgrupp för forskningsutvärderingen och har därmed fattat erforderliga beslut avseende utvärderingens planering och genomförande samt lämnat förslag till rektor avseende budget.

En arbetsgrupp bestående av prorektor för forskning (ordf), kanslicheferna (tillika projektledare⁴ för respektive fakultet), en handläggare från ULS samt erforderliga medarbetare från fakultetskanslierna har ansvarat för den lärosätesövergripande planeringen och genomförandet av utvärderingen. Vidare har arbetsgruppen arbetat med samordning och förankring avseende det praktiska arbetet samt beredning av de underlag (exempelvis bedömningsgrunder, indikatorer och utvärderingsunderlag för självvärdering) som beslutats i Forskningsrådet.

Projektledarna har haft till uppdrag att leda och samordna det fakultetsinterna arbetet, inklusive arbetet med rapporterna, och för att säkerställa att information förts vidare från arbetsgruppen till berörda.

Förberedelser

Formande av utvärderingsenheter (UoA)

Beslut om indelning av utvärderingsenheter (Units of Assessment, UoA) för omgång 1 och 2 gjordes av respektive fakultet. Avseende ämnesforskningen fastställde fakulteterna vilka utvärderingsenheter som skulle utvärderas i respektive omgång. Fakulteterna beslutade även om eventuella undantag för ämnen med mycket begränsad forskning. Följande ämnen har undantagits i ARC21 enligt beslut av respektive fakultet: Bild, Geografi, Juridik, Kriminologi, Samhällskunskap, Statistik, Svenska som andraspråk, Forum för genusvetenskap, Religion, Svenska språket samt Design.

Utvärderingens inledande omgång genomfördes under 2021/22, då forskningen vid universitetets forskningscentrum utvärderades. Omgång 1

⁴ Utsedda av respektive dekan

inkluderade ämnesforskningen och forskarutbildningen inom dessa centrum.

Research field (RF)	Forskningscentrum (UoA)	Ämnesforskning (UoA)
HUV - 1	1.1 - CER, Centrum för ekonomiska relationer	1.2 – Företagsekonomi* / Nationalekonomi
HUV - 2	2.1 - ETOUR, European Tourism Research Institute	2.2 – Turismvetenskap*
HUV - 3	3.1 - NVC, Nationellt Vintersport Centrum	3.2 - Idrottsvetenskap
HUV - 4	4.1 - RCR, Risk and Crisis Research Centre	
NMT - 1	1.1 - STC, Sensible Things that Communicate	1.2 – Datateknik* 1.3 – Elektronikkonstruktion*
NMT - 2	2.1 - DEMICOM, Demokratiinstitutet	2.2 - Medie- och kommunikationsvetenskap*
NMT - 3	3.1 - FSCN, Fibre Science and Communication Network	3.2 – Kemiteknik* 3.2 – Kemi 3.3 – Teknisk fysik*
NMT - 4	4.1 - STRC, Sport Tech Research Centre	4.2 – Sportteknologi*

Tabell 1. Utvärderingsenheter, omgång 1.

*Forskarutbildning.

Den efterföljande omgången genomfördes under 2022/23 då övrig ämnesforskning och forskarutbildning utvärderades.

Research field	Ämnesforskning (UoA)
HUV - 5	5.1 – Folkhälsovetenskap 5.2 – Rehabiliteringsvetenskap 5.3 – Hälsovetenskap (endast forskarutbildning) * 5.3 – Omvårdnad*
HUV - 6	6.1 – Sociologi* och Genusvetenskap 6.2 – Kulturgeografi
HUV - 7	7.1 – Engelska 7.2 – Historia 7.3 – Litteraturvetenskap
HUV - 8	8.1 – Pedagogik 8.2 – Psykologi

	8.3 – Socialt arbete*
HUV - 9	9.1 – Statsvetenskap*
NMT - 5	5.1 – Informationssystem* 5.2 – Kvalitetsteknik*
NMT - 6	6.1 – Kemi 6.2 – Biologi* 6.3 – Ekoteknik och miljövetenskap*
NMT - 7	7.1 – Matematik* 7.2 – Ämnesdidaktik i matematik och naturvetenskap

Tabell 2. Utvärderingsenheter, omgång 2.

*Forskarutbildning.

Fastställande av expertpaneler

För varje Research Field har en internationell expertpanel om 3–5 personer utsetts där en av experterna utsetts till huvudansvarig. Panelerna har bestått av ämnessakkunniga, arbetslivsföreträdare och en doktorandrepresentant, den senare endast i de fall utvärderingen inkluderat forskarutbildning. Riktlinjer för expertpanelerna har reglerats i ett särskilt dokument⁵.

Varje utvärderingsenhet har lämnat förslag på lämpliga ämnessakkunniga och arbetslivsföreträdare, doktorandrepresentanter har tagits fram i samarbete med studentkårerna och respektive fakultet har därefter fastställt sammansättningen av expertpaneler för vardera Research Field.

Utvärderingsunderlag

Kvantitativa underlag

Som underlag till författandet och granskningen av självvärderingarna har kvantitativa data tagits fram för respektive UoA. För forskningen har dessa omfattat följande huvudområden⁶:

- Research output/Summary of the scientific results,
- Research Environment and infrastructure,

⁵ Expert Panels: Recruitment and practical information

⁶ ARC21 - Evaluation Package Part B: Quantitative data of the UoA

- The impact of engagement and co-operation between research and society.

För forskarutbildningen har det kvantitativa underlaget omfattat uppgifter om aktiva respektive tidigare forskarstuderande, aktiva handledare samt examinationer⁷.

Självvärderingar

Varje utvärderingsenhet har haft till uppgift att författa en självvärdering. För forskningen har självvärderingen omfattat strategisk information⁸:

- Description of the research in the UoA
- Summary of the Scientific results
- Research environment and infrastructure
- The impact of engagement and co-operation with society
- Self-assessment and future development.

För forskarutbildningen har självvärderingen⁹ omfattat:

- Preconditions
- Design, implementation, results
- Doctoral student perspective
- Working life and collaboration.

Som ett led i kvalitetsarbetet har fakulteterna genomfört interna peer review-processer där utvärderingsenheterna haft till uppgift att läsa andras självvärderingar samt återkoppla på dessa i samband med interna dialoger.

Intervjuer/platsbesök

En tredje del i expertpanelernas bedömningsunderlag har varit intervjuer med relevanta medarbetare och forskarstuderande vid Mittuniversitetet

⁷ ARC21 – Evaluation Package Part D: Tables.

⁸ ARC21 – Evaluation package Part A

⁹ ARC21 – Evaluation Package Part C: Self-evaluation third-cycle courses and study programmes

samt platsbesök i forskningsmiljöerna. Intervjuerna har, med något undantagsfall, genomförts på Mittuniversitetets campus.

Genomförande

Kommunikation

Den interna och externa kommunikationen har reglerats genom kommunikationsplanen för ARC21¹⁰. Planen omfattade de kommunikationsinsatser som genomfördes med anledning av forskningsutvärderingen. Utgångspunkten för kommunikationen har varit att aktiviteterna skulle bidra till att utvärderingen kunde genomföras på ett bra sätt och med god delaktighet från forskarna samt bidra till att ge bästa möjliga förutsättningar för de externa experterna att genomföra sina uppdrag.

Platsbesök

För omgång 1 och omgång 2 genomfördes platsbesök under följande datum:

- omgång 1: 27 september – 1 oktober 2021
- omgång 2: 27 mars – 30 mars 2023.

Platsbesöken genomfördes på både campus Sundsvall och campus Östersund enligt ett schema med inledande upptaktsmöten och avslutande avstämningar med preliminär återkoppling. Fakulteterna fastställde ett veckoschema för varje expertpanel med de intervjupass som beslutats. Under omgång 1 möjliggjordes för digital medverkan för de externa experter som inte hade möjlighet att närvara på grund av pandemin.

Bedömningsarbete

Expertpanelerna har haft till uppgift att bedöma forskningens kvalitet ur ett nationellt och internationellt perspektiv, med tonvikt på starka forskningsområden och framgångsrika konstellationer. Panelerna har i sina bedömningar utgått från följande:

¹⁰ Kommunikationsplan för ARC21 (omgång 1 och 2)

1. Vad som är bra/excellent och ger kvalitet i forskningen och därför bör bevaras och kanske till och med utökas som exempel på god praxis.
2. Vad kan göras för att höja kvaliteten på forskningen? Iakttagelser som panelen gjort där den föreslagna åtgärden kan relateras till kvalitetssäkring.
3. Vad bör göras för att höja kvaliteten på forskningen?
Kvalitetssäkringsrelaterad åtgärd som rekommenderas av expertpanelen.

Inför omgång 2 beslutades att punkt 2 skulle tas bort, då det framkommit synpunkter från panelerna i omgång 1 att bedömningen var otydlig.

De omdömen som expertpanelerna lämnat för utbildningen på forskarnivå utgår från följande:

1. Vad är bra och ger kvalitet i utbildningen och därför bör bevaras och kanske till och med byggas ut som exempel på god praxis?
2. Vad kan göras för att öka kvaliteten på utbildningen? Iakttagelser som expertpanelen gjort där den föreslagna åtgärden kan relateras till kvalitetssäkring.
3. Vad bör göras för att höja kvaliteten på utbildningen?
Kvalitetssäkringsdrivande åtgärder som rekommenderas av expertpanelen.
4. Vad måste göras för att öka kvaliteten på utbildningen?
Kvalitetssäkringsdrivande åtgärder där expertpanelen anser att examensrätten kan hotas om inga åtgärder vidtas.

Uppföljning av aktiviteter och handlingsplaner

I kapitel 2 redogörs för hur fakulteterna har arbetat med utfallet i ARC21; rekommendationer från expertpanelernas rapporter och fortsatt arbete med dessa i form av handlingsplaner och förslag på åtgärder som lyfts till olika nivåer vid lärosätet. I kapitel 3 redogörs för arbetet med lärosätesövergripande åtgärder och i kapitel 4 finns reflektioner kring ARC som utvärderingssystem.

Beslut, styrdokument och expertpanelernas rapporter

All dokumentation i form av beslut, instruktioner, kommunikationsplan, budget, utvärderingsunderlag mm finns att läsa i Mittuniversitetets diarium¹¹. Här återfinns även samtliga utvärderingsrapporter och handlingsplaner med åtgärder.

2 Sammanfattning av genomförd utvärdering, HUV och NMT

I detta kapitel redogörs först för de rekommendationer som expertpanelerna har lyft i sina rapporter i både omgång 1 och 2. Rekommendationerna gäller både forskning och forskarutbildning. Fokus i redovisningen ligger på de brister och utvecklingsområden som expertpanelerna har identifierat men även goda exempel lyfts. Exempel från expertrapporterna för respektive UoA finns angivna i texterna, rapporterna i sin helhet återfinns i Mittuniversitetets diarium.

I kapitlet redogörs sedan även för det fortsatta arbetet med expertpanelernas rekommendationer; de förslag på åtgärder och aktiviteter som har lyfts eller kommer att lyftas, till ämnes-, institutions- eller fakultetsnivå, på kort och lång sikt och såväl genomförda, pågående samt planerade aktiviteter. Åtgärderna gäller både forskning och forskarutbildning och finns samlade i olika handlingsplaner. Exempel på åtgärderna finns angivna i texten, åtgärder och handlingsplaner i sin helhet återfinns i Mittuniversitetets diarium.

¹¹ MIUN 2020/438

Experternas rekommendationer HUV

Omgång 1: forskningscentrum, inklusive ämnen och forskarutbildning, HUV

Forskningscentrum	Ämne	Forskarutbildning
CER, Centrum för ekonomiska relationer	Företagsekonomi Nationalekonomi	Företagsekonomi
ETOUR, European Tourist Research Institute	Turismvetenskap	Turismvetenskap
RCR, Risk and Crisis Research Centre		
NVC, Nationellt Vintersport Centrum	Idrottsvetenskap	

Expertbesök genomfördes och rapporter skrevs under hösten 2021.

Forskningscentrum och ämnen fick generellt mycket goda omdömen från bedömargrupperna. Citaten nedan är några exempel från de olika rapporterna:

Kommittén fann att ETOUR har nått en nivå nära excellens. Produktiviteten är i allmänhet i linje med andra institutioners och utbudet av ämnen som studeras är brett jämfört med storleken på ETOUR. Enheten är väl förankrad både i lokala, regionala, nationella och internationella miljöer och forskningens relevans enligt de publikationer som presenterats för kommittén och citeringsindexen är tillfredsställande.

Huvudresultatet är att RCR är lika framgångsrikt på båda aspekterna som kan förväntas från alla organisatoriska enheter som nästan enbart bygger på frivillighet hos anställda som arbetar i en större organisation som påtvingar en annan logik

med hjälp av hierarki och finansiering. Vi bedömer att RCR är i steg 2 av den välkända organisatoriska mognadsskalan.

Detta UoA – CER och Business Administration & Economics – är mycket integrerat då vi betraktar CER inom ämnena Företagsekonomi & Nationalekonomi och forskarutbildningen (PhD) – allt inom detta område. Denna integration kan ses som en styrka och omfattar viktiga områden inom Företagsekonomi som helhet. UoA är också väl etablerat universitetets regioner.

Inom det 6-åriga fönstret (2014–2019), definierat som utvärderingsperioden för ARC21, drar panelen slutsatsen att forskningskvaliteten vid SWSRC (NVC) har uppnått en god nivå av både produktion och genomslag inom idrottsvetenskap, baserat på typisk bibliometri, med enstaka artiklar som redan har citerats väl inom det ganska korta tidsfönstret sedan dess publicering.

Experternas rekommendationer till utveckling och förbättringar kan grupperas i olika teman:

Forskningens inriktning och fokus

Experterna ansåg att centrum och ämnen kontinuerligt behöver utvärdera och anpassa sina strategier, särskilt med hänsyn till en post-pandemisk era och i ett läge av snabb samhällsförändring. En tydlig målbild och beskrivning av forskningsområdets kärna kan användas för att optimera utvecklingen mot högkvalitativ forskning. Det underlättar också arbetet med att hitta rätt samarbetspartners.

Nätverksbyggande och samarbeten

Insatser för att främja samarbete med andra forskare nationellt och internationellt och även inom universitetet är ett sätt för forskningscentrum att växa och optimera resultat. Experterna rekommenderade att utveckla interna och externa nätverk tex genom rekrytering, ökat antal gästforskare och ökat deltagande i konferenser. För att underlätta internationellt samarbete behöver Mittuniversitets språkliga tillgänglighet förbättras.

Koppling till utbildning och samhället

Experterna uppmanade till åtgärder för att stärka kopplingen mellan forskning och utbildning tex genom att försöka öka studentengagemanget i forskningen. Centrum och ämnen bör tydligare överväga hur forskningen kan stödja näringslivet och hantera samhällsutmaningar; universitetet behöver bli bättre på att visa hur forskningsresultat kan kopplas till samhällsbehov och hållbarhetsfrågor. Experterna rekommenderade fler åtgärder som dialogtillfällen, presentationer och andra kommunikationsinsatser av forskningsresultat.

Identitet och synlighet

Experterna rekommenderade centrumen att se över kraven på medlemmarna (tex vad gäller publicering och ansökningar) som ett sätt att stärka identiteten och engagemanget. Centrum, labb och forskarnas identitet stärks också genom ökad synlighet och marknadsföring i olika medier och evenemang.

Kvalitet

Som ett sätt att säkra kvaliteten av forskningen gav experterna förslag om ökning av olika incitament för forskarna att söka publicering i högt rankade tidskrifter. Ett annat sätt att kvalitetsgranskas är att ingå i olika nätverk som ordnar seminarier, konferenser och samarbeten. Experterna föreslå också belöning av excellent forskning med årliga priser och uppmärksamhet i nyhetsbrev och på hemsidor.

Rekrytering och stöd för forskare

Centrum och ämnen uppmanas till ökade insatser för att rekrytera fler forskare från olika miljöer och när de kommit hit fortsatt stödja deras utveckling. Särskilt stöd kan behövs till unga forskare. Vid rekrytering ska hänsyn tas till jämställdhetsaspekter och vid internationell rekrytering behövs utökade insatser för språklig tillgänglighet. För att öka antalet forskare krävs mer samarbete med andra finansiärer och industri och samhälle.

Organisatoriska och administrativa förutsättningar

Flera experter uppmanade till att utvärdera och anpassa det administrativa stödet för att frigöra mer forskningstid till forskarna.

Finansieringsmöjligheterna för centrum och ämnen bör anpassas för att säkra möjligheter till långsiktigt samarbete och medfinansiering.

Möjligheten att spara och använda forskningsmedel över en längre tid kan möjliggöra en mer hållbar finansiering och leda till att man kan undvika personalneddragningar. Detta är särskilt viktigt för att säkra labbens finansiering och kompetensutveckling och minska sårbarhet.

Rekommendationer till fakultetsnivån

Experterna önskade att fakulteten skulle se över möjligheten till forskningstid i olika tjänster och hur forskningstid förhåller sig till forskningsprestation, administrativa uppgifter och administrativt stöd.

Fakulteten uppmanades också att överväga en ökning av stödet till forskningscentrum, undersöka möjligheter till samarbeten mellan olika forskningscentrum och överväga ett ev. inrättande av en Business School.

Fakulteten uppmanades även att överväga insatser som stöd för sabbaticals, ökat deltagande i konferenser och internationalisering.

Forskarutbildning

Forskarutbildningsämnena i omgång 1 uppmanades framför allt att genomföra åtgärder för att skapa förutsättningar för antagning av fler doktorander då doktorandgrupperna sågs som små till antalet.

Doktorandernas nätverk borde också stärkas genom olika insatser.

Experterna ansåg också att den individuella studieplanens användning som planeringsverktyg kunde förbättras inom ämnena.

Bland rekommendationerna till fakultetsnivån för forskarutbildning återkom uppmaningar om att utveckla den individuella studieplanen som verktyg för planering och uppföljning. Fakulteten uppmanades också att arbeta för bättre beskrivningar och avgränsningar av fakultetens forskarutbildningsämnen. De fakultetsgemensamma kurserna föreslogs

vidareutvecklas och den högskolepedagogiska kursens plats under/i forskarutbildningen förtydligas. Slutligen uppmanades fakulteten att översätta informationen om fakultetens forskarutbildning till engelska.

Omgång 2: ämnen och forskarutbildning HUV

Ämne	Forskarutbildning
Folkhälsovetenskap	Hälsovetenskap
Rehabiliteringsvetenskap	Hälsovetenskap
Omvårdnad	Omvårdnad
Kulturgeografi	
Sociologi/ Genusvetenskap	Sociologi
Engelska	
Historia	
Litteraturvetenskap	
Pedagogik	
Psykologi	
Socialt arbete	Socialt arbete
Statsvetenskap	Statsvetenskap

Expertbesök genomfördes och rapporter skrevs under våren 2023.

De utvärderade ämnena fick generellt mycket goda omdömen från bedömargrupperna. Nedan finns några exempel på olika styrkor som lyfts fram i de olika rapporterna:

Experterna ansåg att forskningen i *rehabiliteringsvetenskap* håller god kvalitet och bedrivs av kvalificerade forskare. I rapporten för *kulturgeografi* lyftes fram att ämnet har ett mycket imponerande akademiskt samarbete både nationellt och internationellt sett till dess storlek.

I *sociologi* ansågs forskningen ha starka kopplingar till utbildningsprogrammet och en viktig orsak till framgången i enhetens sammanhållning är att all personal är involverad i undervisningen.

Både *omvårdnad* och *socialt arbete* ansågs ha väl utvecklad samverkan internt och externt, nationellt och internationellt, med omgivande samhället (kommun/region), olika institutioner myndigheter och civilsamhället. Experterna ansåg också att *pedagogik* hade en sund och relevant samverkansstrategi.

För *litteraturvetenskap* identifierades engagemanget i det civila samhället som en av enhetens kärnstyrkor. Även *engelskas* samverkan med det omgivande samhälle ansågs som jämförelsevis stark tex genom publika föreläsningar och andra aktiviteter med lokala skolor och teatrar.

Ämnet *historias* regelbundna seminarieverksamhet lyftes fram som en särskild styrka och sammanhållande faktor för ämnet. I *psykologi* ansåg panelen att den allmänna stämningen och arbetsmiljön var bra i ämnet till följd av ett fokuserat arbete med olika aktiviteter.

Forskarutbildningen fick också bra omdömen i flera ämnen, experterna för *statsvetenskap* lyfte fram ämnets upplägg för forskarutbildning som väl genomtänkt, särskilt med möjligheten till flexibilitet i kursval som finns där.

Experternas rekommendationer till utveckling och förbättringar kan grupperas i olika teman:

Revidering av strategier

Experterna hade synpunkter på de olika strategier som finns i ämnena: forskningsstrategier och publiceringsstrategier men även strategier för rekrytering och kompetensförsörjning, finansiering och internationalisering. Strategierna ansågs som nödvändiga men de behöver också justeras och uppdateras kontinuerligt.

Samarbeten

Flera av ämnena uppmanades att ökat samarbete med andra ämnen och omgivande samhälle. Ämnen med många informella kontakter/personbundna samarbeten uppmanades till att arbeta med formalisering av överenskommelser och inkludering av fler forskare.

Forskningsmiljön

Experterna såg många exempel på starka och livskraftiga forskningsmiljöer och ämnena fick uppmaningar att fortsätta värna om det positiva tex genom att ordna aktiviteter och bjuda in gäster men också att erbjuda mentorer till juniora forskare.

Användning av tid och pengar

Experterna hade i flera fall rekommendationer för hur ämnena kunde använda sina tillgängliga medel på ett mer strategiskt sätt. De uppmanade också ämnena att se över mötesstruktur och personalplanering för att värna forskningstid och fokus.

Rekommendationer fakultetsnivå

Experterna föreslog att fakulteten skulle anslå medel till forskning, samarbeten mellan ämnen, utveckling av nätverk och stärkning av forskningscentrum.

Fakulteten bör också arbeta med förutsättningar för rekrytering och verka för mångfald, könsbalans och utreda möjligheter för specialisttjänster.

De juniora forskarna kan också behöva särskilt stöd från fakulteten med insatser som karriärplanering, riktade aktiviteter och meriteringsmedel.

Rekommendationer forskarutbildning

Experterna föreslog i flera fall ämnena att göra förändringar av moment i de allmänna studieplanerna och kurserna; tex att göra etikkurser obligatoriska, införa introduktionskurser eller se över kraven på metodkurser. Även karriärplaneringen i ämnena kunde förbättras. För doktoranderna är också en fungerande seminariekultur viktigt och att en likvärdig bedömning av milstolpar (progression i forskarutbildning)

garanteras. Flera ämnen uppmanades att arbeta med åtgärder för att kunna skapa en doktorandmiljö och en forskarutbildning på lika villkor.

Tillgång till kompetenta handledare är en förutsättning för forskarutbildning och för handledarbyten. Experterna hade i vissa fall rekommendationer kring hur ämnena kunde stärka handledares och examinatorers antal och kompetens.

För forskarutbildning på fakultetsnivå ansåg experterna att det var viktigt att arbeta för få till stånd ett bättre system för individuella studieplaner och men även ge stöd till ämnena för hur studieplanerna kan användas för planering och uppföljning. Fakultetsinsatser för karriärplanering behövs också och experterna ser gärna att doktorander erbjuds möjlighet för att gå den högskolepedagogiska kursen. Fakulteten uppmanades också att fortsätta arbeta med insatser för att skapa lika villkor för fakultetens doktorander.

Experternas rekommendationer NMT

Omgång 1: forskningscentrum, NMT

I omgång 1 utvärderades forskningscentrum och dit hörande ämnen och forskarutbildning. Expertbesök genomfördes och rapporter skrevs under hösten 2021.

Forskningscentrum	Forskarutbildning
DEMICOM	Medie- och kommunikationsvetenskap
FSCN - Fibre Science and Communication Network	Kemiteknik, Teknisk fysik
STC – Sensible Things that Communicate	Datateknik, Elektronikkonstruktion
STRC - Sports Tech Research Centre	Sportteknologi

Generellt får NMT:s forskningscentrum omdömet "mycket bra" vad gäller forskning, i vissa fall till och med "excellent" och "världsledande".

Forskningscentrumens infrastruktur bedöms vara av utmärkt kvalitet och i många fall anses labbmiljöerna vara toppmoderna.

Ett par omdömen och rekommendationer återkommer i fler än en rapport, främst kopplat till externfinansiering, forskarutbildning, gästprofessorsprogram, karriärplanering/rekrytering, organisation och stöd samt incitament, dessa beskrivs nedan.

Externfinansiering

Att öka och vidareutveckla internationalisering är ett lärosätesövergripande mål och ofta ett uttalat mål i våra forskningscenters strategier. Expertpanelerna anser utifrån det att Grants Office bör förstärkas med expertis inom internationella forskningsprogram.

En rekommendation som förslogs av flera paneler var att tillsätta extra resurser från fakulteten för att möjliggöra friköp från undervisning och fokusering på forskningsansökningar.

Gästprofessorsprogram

Flera av expertpanelerna kommenterar att ett gästprofessorsprogram vore fördelaktigt. Gästprofessorer kan användas i samarbets syfte, för nätverksbyggande, för att öka internationalisering och möjliggöra forskningsansökningar.

Forskningsmiljöerna föreslår nyttja gästprofessorernas nätverk strategiskt för att rekrytera nya professorer och doktorander samt stärka banden genom att sända ut doktorander och nyutexaminerade för ökat samarbete och kunskapsutbyte. Det skulle också öka synligheten av våra forskningscenter.

Karriärplanering/rekrytering

Expertpanelernas rapporter innehåller en hel del kommentarer kring karriärplanering och rekrytering. En återkommande kommentar är att vi bör förbättra karriärplanering för doktorander och uppmuntra internationell forskningserfarenhet. Andra kommentarer gäller önskan om större fokus och arbete med jämn könsfördelning och mångfald vid nyanställningar.

Organisation och stöd

Rapporterna innehåller ett flertal kommentarer kopplade till organisationsfrågor och stöd till forskare. Flertalet expertpaneler anser bland annat att det administrativa stödet kring inkommande gästprofessorer och andra forskare bör förbättras.

Flera av NMT:s forskningscenter fick rekommendationen att minska antalet forskargrupper, konsolidera verksamheten i större grupper och undvika en-professorsgrupperingar. Syftet med detta är att stärka samarbetet inom och mellan forskargrupperna och göra miljöerna mindre sårbara. Små grupper riskerar brist på handledarkompetens och minskad möjlighet till utbyte mellan doktorander.

Mittuniversitetet bör uppmuntra entreprenörskap och öka stödet till spin-offs. Detta skapar karriärvägar för anställda som inte vill göra akademisk karriär.

Lärosätet bör nyttja alumner mer, som ambassadörer för forskning och förebilder för doktorander.

Incitament

Ett sätt att öka forskningen och forskarutbildningens kvalitet är att arbeta med incitament, expertpanelerna föreslog bland annat följande:

- Incitament för att skriva forskningsansökningar: ersättningar, sabbatsår, forskningstid och möjlighet till friköp från utbildning.
- Att skapa incitament som förbättrar förmågan att behålla de mest produktiva forskarna samt locka nya talanger.
- Mer fakultetsmedel till professorer och för finansiering av doktorander, vilket minskar pressen på professorer att söka externa medel och ökar chansen att locka kompetent personal.

Forskarutbildning

I tre av fyra rapporter kommenterades att en ökning av antalet doktorander är önskvärt. En satsning bör göras för att möjliggöra och arbeta för att

doktorander tar sin examen i tid. Miljöer med många industridoktorander bör arbeta för att dessa ökar sin närvaro på campus.

Hanteringen av individuella studieplaner, ISP, får generellt väldigt gott betyg.

Omgång 2: ämnen och tillhörande forskarutbildning, NMT

I den andra omgången utvärderades all övrig ämnesforskning, med undantag för ämnet design vars forskning är mycket begränsad och under uppbyggnad. Ämnena delades in i utvärderingsenheter utifrån planeringsområden. Expertbesök genomfördes och rapporter skrevs under våren 2023.

Planeringsområde	Ämnesforskning	Forskarutbildning
Kvalitetsutveckling och digitalisering	Informationssystem	Informationssystem
	Kvalitetsteknik	Kvalitetsteknik
Naturvetenskap och hållbar utveckling	Biologi	Biologi
	Ekoteknik och miljövetenskap	Ekoteknik och miljövetenskap
	Kemi	
Matematik och ämnesdidaktik	Matematik	Matematik
	Ämnesdidaktik i matematik och naturvetenskap	

Generellt fick ämnena goda omdömen av expertpanelerna. Flera ämnen fick beröm för sin goda tradition av samarbeten, framför allt med offentliga och privata organisationer och olika industrisektorer, vilket validerar relevans och effekt av forskningen. Det finns utrymme för förbättringar vad gäller samarbeten mellan ämnen vid lärosätet, både inom och utanför institutionsgränserna. Ett par ämnen uppmanades att arbeta mer med strategier kring anställningar, rekrytering, forskning och publicering. Andra ämnen fick beröm för sitt strategiarbete inom samma områden.

Flera ämnen fick beröm för väl strukturerade och relevanta forskargrupper och sin öppna och stödjande kultur.

Ett par omdömen och rekommendationer återkom i ett flertal rapporter. Flera av dessa rekommendationer överensstämmer med de kommentarer som panelerna gav forskningscentrumen i omgång 1 men generellt är kommentarerna och förslagen på åtgärder i omgång 2 mer specifikt riktade mot ämnet som utvärderats och inte till fakulteten eller lärosätet som helhet. Följande teman återspeglar expertpanelernas rekommendationer i omgång 2.

Formulera strategier

Expertgrupperna rekommenderade ett flertal ämnen att utarbeta långsiktiga strategier och beskrivningar som belyser deras unika styrkor och hur olika forskningsgruppers forskningsintressen kompletterar varandra. Ämnena bör formulera visioner och strategier som anpassas till universitetets vision och strategi för forskning, publicering och kvalitetsarbete. Någon expertpanel rekommenderade att göra en intressentanalys för att bygga strategier och kommunikationsplaner, ett verktyg som kan vara av särskild vikt för nya forskningsämnen.

Förstärkning av forskningsverksamhet och -kvalitet

Flera paneler rekommenderade åtgärder i syfte att förstärka forskningen och förbättra forskningskvaliteten inom ämnena. Exempelvis genom strategisk publicering; att bredda valet av publiceringsplattformar, sikta på fler tidskriftspublikationer och öka antalet internationella medförfattare. En annan väg är ökat samarbete med internationella kollegor, identifiera nya forskningsprojekt och kurser och fortsätta tillämpad forskning och samarbete med olika sektorer i samhället. Generellt har stor utveckling skett sedan ARC13: produktiviteten har ökat, likaså förmågan att attrahera externa forskningsresurser och rekryteringar.

Förutsättningar för forskning

Experterna ansåg att förutsättningarna för forskning inom ämnena behöver förbättras. Förslagen inkluderade att öka synligheten för ämnena genom mer uppdaterade hemsidor, etablera kontakter med samhället och skolor i

regionen, internationell rekrytering för att locka forskare på hög nivå, öka undervisnings- och forskningskapaciteten och ta itu med den höga undervisningsmängden per forskare.

Ökad synlighet och samarbete

Denna punkt går delvis in i punkten ovan, förutsättningar för forskning, men flera av expertpanelerna lyfte ökad synlighet och samarbete som en särskilt viktig åtgärd. Att öka synligheten för ämnena genom förbättrade hemsidor, organisera samtal, seminarier och konferenser och aktivt engagemang i nationella och internationella forskningsmiljöer rekommenderades. Samverkan mellan forskargrupper, tvärvetenskaplig forskning och olika intressenters deltagande i forskningen betonades också som viktigt.

Rekrytering och stöd

Vikten av att locka internationella forskare på hög nivå, ge stöd för rörlighet och forskningstid och säkerställa en hälsosam forskningsmiljö genom regelbundna seminarier, konferenser och mentorskapsprogram betonades. Ökad rekrytering av doktorander och postdoktorer, förstärkning av kärnkompetenser och utarbetande av en successionsplan nämndes också.

Forskarutbildning

Några goda exempel som lyfts kring forskarutbildningen är exempelvis ämnet informationssystem doktandstuga, där doktoranderna i de olika forskargrupperna på eget initiativ möts och diskuterar doktorandrelaterade frågor. Generellt erbjuder ämnena en bra och inkluderande arbetsmiljö för doktorander, hanteringen av individuella studieplaner fungerar väl och införandet av studierektorer på forskarnivå kommer att vara ett bra stöd för doktoranderna och bidra till att stärka den vetenskapliga miljön.

Experternas intryck var att forskarutbildningen generellt skulle dra nytta av en starkare fakultets- eller universitetsövergripande struktur, exempelvis när det gäller kursutbud och social miljö för doktoranderna. Kursutbudet skulle bli mer homogent och det skulle vara möjligt att locka fler till doktorandkurserna.

Ökat samarbete med andra universitet, nationellt och internationellt, rekommenderades för att stärka doktorandernas och handledarnas nätverk, öka utbudet av doktorandkurser och bygga upp samarbeten kring handledning.

Experterna rekommenderade att en gemensam handbok för doktorander tas fram, som bl a beskriver vad doktoranden kan förvänta sig och som stöd i det administrativa arbetet. En sådan handbok skulle minska beroendet av handledarens/handledarnas kunskaper och kommunikation om till exempel administrativa processer.

Experterna ansåg att det bör förtydligas hur mycket handledningstid en doktorand kan förvänta sig av sin handledare. Fakulteten fördelar medel för handledning av doktorander men i budgeten anges inte i timmar eller procent hur mycket tid varje handledare tilldelas.

Handlingsplaner, åtgärder och aktiviteter, HUV

Arbetet med åtgärder och handlingsplaner vid HUV

Efter att expertrapporterna var klara gav fakultetensnämnden enheterna (centrumen, ämnena och råd för utbildning på forskarnivå) i uppdrag att utforma handlingsplaner med åtgärder utifrån experternas rekommendationer.

Fakultetsnämnden överlät till enheterna att själva välja formatet för handlingsplanerna. Fakultetsnämnden uppmanade också att överväga revidering av strategier och ev. justering av forskningsbudgetar kopplat till föreslagna åtgärder.

Möjligheterna till diskussion och utbyte mellan enheterna utvecklades under omgång 1 och 2. Fakulteten bjöd in ämnena att diskutera experternas rekommendationer och möjliga åtgärder med andra ämnen innan handlingsplanerna färdigställdes. Forskarutbildningsämnena i omgång 1 och 2 hade en dialog med varandra och fakultetens råd för utbildning på forskarnivå om rekommendationer och handlingsplaner innan dessa färdigställdes.

Handlingsplaner för omgång 1 godkändes av fakultetsnämnden under våren 2022, en första återrapporering av genomförda åtgärder gjordes till fakultetsnämnden årsskiftet 2022/2023.

Handlingsplaner för omgång 2 godkändes av fakultetsnämnden i december 2023, en första återrapporering av genomförda åtgärder ska göras hösten 2024.

Mellan fakultetsnämndens uppföljningar lyfts kvalitetsfrågor och åtgärder i institutionernas terminsvisa dialoger med fakulteten.

Planerade och genomförda åtgärder efter omgång 1, HUV

Alla handlingsplaner med åtgärder återfinns i Mittuniversitets diarium. Här nedan lyfts några exempel, tematiserade enligt samma modell som rekommendationerna.

Forskningens inriktning och fokus

ETOUR har reviderat sin strategi och externa förfrågningar om samarbeten bereds djupare innan svar ges. ETOUR har sökt och fått medel från fakulteten för ansökningar som tydligt ligger inom centrumets strategi. Turismvetenskap har genomfört en workshop där man diskuterat antalet forskningsområden, som är stort i jämförelse med personalstyrkan, och möjligheten att revidera strategin.

Idrottsvetenskap/NVC kommer att revidera sin forskningsstrategi till två inriktningar *exercise in demanding environments* och *integrative performance development*. Ämnet/NVC kommer undersöka om ytterligare forskargrupper ska bildas. Å ena sidan vill ämnet vara brett och inte bara experter å andra sidan behövs strategiska och långsiktiga samarbeten.

RCR arbetade under hösten 2022 med att förtydliga centrumets syn *att inget teoretiskt perspektiv ska vara överordnat andra perspektiv i forskningen*. Forskare är anställda i ämnena men RCR fungerar som ett paraply för forskare med gemensamma intressen. Under 2022 togs en strategi för de kommande åren tas fram och förankrades.

Nätverksbyggande och samarbeten

ETOUR planerar en gemensam ansökan med CER inom ett existerande (kommunalt) samverkansavtal och att återuppta stående dialogmöten med andra centrumledare.

CER planerar också att skapa mer incitament för nätverk och utveckla befintliga seminarier. CER har avsatt medel för minst tre besök av gästforskare årligen och även medel för att CER-forskare ska kunna besöka utländska universitet.

NVC/Idrottsvetenskap har initierat och vill utvidga samarbeten med fler ämnen; samarbeten inom sportteknologi och psykologi finns redan men fler ämnen inom hälsovetenskap vore intressanta att arbeta med. Gemensamma seminarier har initierats med Sports Tech Research Center men det kan förbättras ytterligare.

Koppling till utbildning och samhället

ETOUR har arbetat med att tydligare integrera kopplingen till hållbarhetsfrågor; ansökningar har gjorts och beviljats inom MISTRA och Hållbara kulturarv. Turismvetenskap har påbörjat arbetet med ett fokus mot hållbarhet inom ämnets forskning.

NVC/Idrottsvetenskap uppmuntrar studenter att ingå i forskningsprojekt, i mån av plats och inriktning. Ämnet har även öppnat även för att ta emot studenter som gör VFU på labbet. Idrottsvetenskap/NVC har flera samarbeten med regionala affärspartners men kommer även styrka samarbeten lokalt med tex idrottsföreningar för att inte bara fokusera på elitidrott.

CER har en nära koppling till det nystartade civilekonomprogrammet där studenter ingår i referensgruppen. Medlemmarna i CER ingår i flera moment i undervisningen och tillhandahåller praktikplatser.

Identitet och synlighet

ETOUR har sökt extra medel/utökat stöd för att förbättra forskningskommunikation. En kampanj har tagits fram i dialog med kommunikatör.

NVC/Idrottsvetenskap kommer arbeta mer aktivt på sociala plattformar och medier. NVC/Idrottsvetenskap har samarbeten med olika specialförbund och dialog kring olika projekt och spridning av resultaten och ska ta fram en plan för kunskapsspridning till samhället.

RCR har under hösten 2022 arbetat med att skriva överenskommelser med centrumdeltagare och associerade om vad man förväntas bidra med (och när). Under 2022 och 2023 har identitetsskapande aktiviteter (internat, mötesplatser etc.) anordnats. RCR och labbet har sedan tidigare en hemsida och Youtube kanal och ytterligare material för publicering ska tas fram.

CER planerar att göra löpande sammanställningar över publikationer och har målsättningen att även fortsättningsvis dela ut årliga forskarpris. Även insatser för ökad synlighet på sociala medier och öka tillgången till information på engelska kommer att göras.

Kvalitet

ETOUR har arbetat med frågan i forskarkollegiet för turismvetenskap och ordnat forskningsseminarier med MIUN Grants Office för att öka kunskapen om ansökningar.

RCR har arbetat med att stödja och utveckla kulturen av att söka forskningsmedel genom att ansökningar behandlas i olika seminarier.

Centrumledare för RCR ska också sammanställa ansökningar som görs inom RCR för att öka kunskapen om vilka ansökningar som görs och att ansökningarna håller hög kvalitet.

CER kommer diskutera möjligheterna att frigöra tid och medel i referensgrupp, ämneskollegiet och studierektor. För att skapa incitament att publicera i högt rankade tidskrifter ska målsättningarna för centrum och ämnet preciseras.

Rekrytering och stöd för forskare

ETOUR har en dialog med prefekt och ämnen kring detta eftersom anställning i ett centrum ej är möjlig. Turismvetenskap har uppmärksammat flera kompetensutvecklingsbehov bland forskarna och ordnat olika workshops, tex Writing Seminars, för att främja forskning/skrivande bland alla i miljön.

Organisatoriska och administrativa förutsättningar

Det finns möjlighet att spara medel mellan åren och informationen om detta bör förtydligas till centrumledarna. Fakulteten har också beslutat om ett utökat stöd till forskningscentrumen från 2024.

Åtgärder forskarutbildning

Turismvetenskap har fler doktorander är de fakultetsfinansierade och arbetar på alla sätt för att behålla tex samarbeten med andra lärosäten.

Idrottens forskarskola startades under 2022 tillsammans med idrottshögskolan i Stockholm och Riksidrottsförbundet vilket ökat antalet doktorander i hälsovetenskap med inriktning idrottsvetenskap.

Turismvetenskap har hållit workshops med temat nätverk - många av doktoranderna är knutna till externa projekt med bra möjligheter till att skapa nätverk. Turismvetenskap överväger hur den individuella studieplanen kan utformas för att passa bättre för olika avhandlingsformat (monografi – sammanläggningsavhandling).

Doktoranderna i Företagsekonomi har sökt och erhållit medel för att skapa aktiviteter och bygga ett internationellt nätverk inom Mittuniversitetets EUI samarbete.

En förbättrad mall för allmänna studieplaner med en tydligare beskrivning av forskarutbildningsämnet har tagits fram av fakulteten men ännu inte implementerats. Rådet för utbildning på forskarnivå har påbörjat en översyn av de fakultetsgemensamma kurserna. Fakultetens sidor för utbildning på forskarnivå har översatts till engelska och uppdateras nu löpande.

Åtgärder på fakultetsnivå

Fakulteten har inte vidtagit åtgärder rörande forskningstid för olika tjänster och personer eftersom arbetstidsavtalet styr tiden för undervisning och administration, enskilda ämnen kan dock välja att finansiera forskningstid för vissa personer. Fakulteten har inte drivit inrättande av en Business School utan menar att ett sådant initiativ måste komma från ämnet. Dekan har inlett diskussioner med sin motsvarighet på andra fakulteten angående möjliga samarbeten mellan forskningscentrum.

Fakulteten har gjort en satsning på sabbaticals under 2023 och 2024.
Fakulteten har beslutat om ett utökat stöd till forskningscentrum från 2024.

Fakulteten har gjort flera satsningar för att stärka internationalisering genom olika utlysningar under 2022–2023:

- Medel till enskilda forskare för att utveckla och stärka internationella samarbeten
- Internationaliseringsmedel för forskarstuderande.
- Medel för extra handledning av internationella doktorander
- Medel för att arbeta med EUI-partners
- Medel till en av fakultetens professorer att arbeta strategisk och praktiskt med uppbyggnad av samarbeten med universitet i Afrika och Sydostasien.

Fakultetsnämnden har i senare beslutat om att satsningen på internationaliseringsmedel för forskarstuderande ska permanentas och de ingår nu som en del i fakultetens doktorandprogram.

Planerade och genomförda åtgärder efter omgång 2, HUV

Alla handlingsplaner med åtgärder återfinns i Mittuniversitets diarium. Här nedan lyfts några exempel, tematiserade enligt samma modell som rekommendationerna.

Revidering av strategier

Rehabiliteringsvetenskap ser över sin strategi i samband med att man ser över sitt namn och inriktning. *Psykologi* ser över möjligheterna att hitta övergripande forskningsteman och anknytning till grundutbildning i sin strategi. *Kulturgeografi* ser över sin strategi för att tydligare skriva fram hur de olika forskningsinriktningarna hänger ihop. *Historia* vill bredda sin forskning till att innefatta Sapmi och utforma strategiska insatser för att utjämna könsfördelning och utveckla internationella perspektiv. *Statsvetenskap* föreslår åtgärder för att stärka internationell rekrytering och publicering i sin strategi. *Folkhälsa* kommer utveckla sina internationaliserings- och finansieringsstrategier. *Genusvetenskap* har sedan utvärderingen genomfördes bildat ett eget ämnes- och forskarkollegium och har påbörjat arbetet med att ta fram en forskningsstrategi.

Samarbeten

Omvårdnad funderar på hur man kan växla upp befintliga nätverk från personbundna till mer formaliserade nätverk. *Engelska* vill ämnesöverskridande och tvärvetenskapliga samarbeten. *Pedagogik* vill fortsätta samarbeta med andra institutioner tex inom professionsutbildningarna.

Forskningsmiljön

Kulturgeografi stärker utvecklingen av sin miljö genom att nu ha formulerat och skickat in en ansökan om att bli forskarutbildningsämne. *Litteraturvetenskap* funderar på hur man ska tydligare profilera sig och lyfta fram sina aktiviteter. *Engelska* arbetar med åtgärder för att skapa en bättre forskningsmiljö. *Sociologi* vill fortsätta stödja internationalisering, mångfald och interdisciplinärhet genom design av utbildning, forskning och nätverkande.

Användning av tid och pengar

Omvårdnad planerar att använda medel för ett strategiskt meriteringsprogram med fokus på fler docenter och professorer för hållbarhet, stabilitet och kvalitet. *Engelska* vill ombesörja fast forskningstid i tjänsten för lektorer och ge stöd för karriärprogression. *Socialt arbete* vill ha

fler forskningsaktiva i kollegiet och arbeta mer målmedvetet med forskningsansökningar för att öka omfattningen av enhetens forskning.

Rekommendationer forskarutbildning

Flera ämnen har utifrån experternas rekommendationer inlett arbete med att revidera sina allmänna studieplaner: *omvårdnad* kommer göra etikkursen obligatorisk och införa introduktionskurser, *sociologi* kommer se över metodkurser och diskuterar att göra etikkurser obligatorisk.

Hälsovetenskap kommer utifrån experternas rekommendationer lämna in ansökningar till fakultetsnämnden om att de ingående ämnena (folkhälsa, idrottsvetenskap och rehabiliteringsvetenskap) ska bli egna forskarutbildningsämnen.

Fakulteten är delaktig i utvecklingen av det nya systemet för individuella studieplaner i Ladok. Preliminärt kommer det att införas under 2025. Fram till dess så försöker fakulteten underlätta hanteringen av ISP i det system som finns. En uppmaning till ämnena om att se över sina principer för fördelning av milstolpar görs inför uppföljningen av ISP 2023. Fakulteten deltar i planering av Mittuniversitetets karriärdagar och ordnar även egna karriäraktiviteter inom ramen för doktorandprogrammet. Vad gäller lika villkor för forskarutbildningen har studierektor ett särskilt ansvar för att följa upp resultaten i den universitetsövergripande enkäten till forskarstuderande. Enkäten kommer genomföras 2024 för andra gången och då kommer också studierektor att initiera en översyn av styrdokument för forskarutbildningen ur ett lika villkorsperspektiv.

Rekommendationer fakultetsnivå

Fakultetsnämnden har avsatt medel för att skriva forskningsansökningar till Horizon, ERUF, Interreg, Europeiska socialfonden och KK-stiftelsen under 2022–2023. Fakulteten har också uppdragit till fakultetskansliet att bistå med administrativt stöd vid Horizonansökningar.

Fakultetsnämnden har gett anställningsrådet i uppdrag att utreda möjligheterna verka för mångfald och könsbalans vid rekrytering. Uppdraget ska avrapporteras våren 2024.

Fakultetsnämnden har gjort en satsning på juniora forskare och mentorer som avslutades 2023 med ett positivt utfall.

Under våren 2024 kommer fakultetsnämnden utvärdera genomförda satsningar (omgång 1 och 2). Tillträdande fakultetsnämnd kommer uppmanas att analysera utfall och besluta om upprepning av satsningar eller nya sådana, tex gästforskarprogram.

Handlingsplaner, åtgärder och aktiviteter, NMT

Arbetet med handlingsplaner, NMT

Fakultetsnämnden ansvarar för uppföljning av resultatet från utvärderingen och forskningsmiljöernas arbete med handlingsplaner och åtgärder.

Omgång 1, forskningscenter och forskarutbildning

Fakultetsnämndens uppföljning av arbetet med resultatet från ARC21 vid centrumen följs upp i samband med nämndens årliga uppföljning av centrumens verksamhet¹². Mallen som centrumen uppmanas att uppdatera årligen har kompletterats med frågor kring uppföljning av resultat i forskningsutvärderingen ARC, centrumens reflektioner och analys av utfallet i utvärderingen samt planerade åtgärder och aktiviteter.

Uppföljning av kvalitetsarbetet sker även vid verksamhetsdialogerna.

Första uppföljningen av fakultetens forskningscentrum efter ARC21 gjordes hösten 2022. Fokus låg på förändringar sedan förra uppföljningen samt analys av och aktiviteter kopplade till utfallet i ARC21. Efter uppföljningen gav nämnden forskningscentrumen i uppdrag att färdigställa handlingsplaner utifrån utfallet.

Nämnden beslutade att uppdra till FUR att följa upp utvärderingen av forskarutbildningen i ARC21 samt att rapportera arbetet tillbaka till nämnden. De utvärderade ämnena på forskarnivå fick innan sommaren 2022 i uppdrag att inkomma med en åtgärdsplan utifrån bedömarrapporterna. En preliminär version presenterades vid en

¹² Handläggningsordning för uppföljning av forskningscenter vid NMT, MIUN 2020/929

workshop hösten 2022 med alla ämnesföreträdare inbjudna för diskussion och erfarenhetsutbyte. Kompletta åtgärdsplaner färdigställdes under hösten och en sammanfattning presenterades vid ämnesföreträdarkonferensen i november 2022 dit även fakultetsnämnden var inbjuden.

Omgång 2, övriga ämnen och forskarutbildning

Fakultetsnämndens uppföljning av resultatet från ARC21 omgång 2 och forskningsmiljöernas fortsatta kvalitetsarbete skedde på liknande sätt som vid uppföljning av utvärderingen i omgång 1 av forskningscenter och utvärdering av utbildning inom Treklövern; med handlingsplaner och dialoger. Nämnden beslutade om en mall för ämnenas handlingsplaner: reflektion och analys av utfallet i ARC21, planerade åtgärder och aktiviteter kopplat till utfallet på ämnesnivå, samt en tidplan för arbetet. Ämnena ombads visa på goda exempel; vad som framkommit som bra och ger kvalitet i forskningen och därmed kan spridas. Ämnena ombads även lista förslag på aktiviteter och åtgärder som framkommit i utvärderingen som kan lyftas till fakultets- eller central nivå.

Ämnena redovisade sina handlingsplaner första gången vid nämndsinternatet i november 2023. Nämnden beslutade att årligen fortsatt följa upp kvalitetsarbetet för ämnesforskning vid nämndsinternatet på hösten. Kansliet har fått i uppdrag att ta fram förslag på formatet för uppföljning under våren 2024. Uppföljning av kvalitetsarbetet sker även vid verksamhetsdialogerna.

Uppföljningen av utfallet för forskarutbildning i omgång 2 av ARC21 följer samma upplägg som för första omgången. En workshop med FUR och ämnesföreträdarna är planerad till februari 2024. Efter eventuella kompletteringar redovisas ämnenas åtgärdsplaner för fakultetsnämnden i april. Mallen för åtgärdsplanen har ändrats till att i stort sett följa samma mall som handlingsplanen för forskning vilket minskar ämnenas belastning.

Planerade och genomförda åtgärder och aktiviteter efter omgång 1, NMT

Åtgärder inom forskningscentrumen

Flera åtgärder och aktiviteter utifrån expertpanelernas rekommendationer till forskningscentrumen har redan genomförts. Vid fakultetsnämndens uppföljning av forskningscentrum vid NMT hösten 2023 redovisades arbetet med handlingsplaner och då framkom exempelvis att flera av centrumen har minskat antalet forskargrupper genom att slå ihop och göra större grupperingar, något som påtalades i flera expertrapporter.

Den åtgärd som forskningscentrumet DEMICOM har valt att fokusera på i sin handlingsplan är att arbeta för att öka andelen externa medel. Centrumet har också, i enlighet med rekommendationerna i ARC21, sett till att öka aktiviteterna inom AI och digitalisering, anställt doktorander inom dessa områden och får hjälp med handledning av dem från andra ämnen. Det tredje åtgärdsområdet som centrumet kommer att fortsätta fokusera på är jämställdhet och bristen på forskare som inte har svensk bakgrund.

I forskningscentrumet FSCN:s handlingsplan ligger fokus bland annat på att öka antalet doktorander på campus och antalet går stadigt uppåt. Ett annat mål är ökat stöd och bättre miljö för doktorander och där pågår arbetet, dels genom den nya institutionens roll i samband med omorganisationen och med införandet av studierektorer för forskarutbildning, dels genom den strategiska insatsen IRS – International Research School in Transformative Technologies – en satsning som görs tillsammans med forskningscentrumet STC. Den internationella forskarskolan IRS förväntas bidra till en bredare forskningsmiljö med ökad samverkan, framför allt för doktoranderna.

FSCN har i sin handlingsplan också valt att fokusera på rekommendationerna att engagera forskarna bättre i strategiprocesser, skapa större forskargrupper, utnyttja och engagera det redan ökade antalet gästprofessorer bättre i verksamheten samt att diversifiera extern finansiering genom att söka medel från fler finansiärer.

Forskningscentrumet STC har i sin handlingsplan valt att lista och sätta prioritering för ett antal av rekommendationerna från ARC21. Bland annat prioriteras att stärka profileringen av centrumet genom att öka kopplingen mellan grundutbildning och forskning samt att kommunicera det till blivande studenter och externa partners. Andra prioriterade åtgärdsområden är bättre stöd för internationellt utbyte med avseende på hantering av inkommande forskare, bättre stöd för ansökan av nationell finansiering, anställa gästprofessorer inom alla forskargrupper samt att öka effekterna av dessa, bland annat genom mentorskap och fler in- och utbyten. De flesta av dessa aktiviteter har påbörjats och genomförs som delar av regionalfondsprojekt eller i projekt tillsammans med FSCN inom den strategiska miljön Transformative Technologies. Andra aktiviteter hanteras som interna utvecklingsåtgärder inom institutionen DET.

Åtgärder som att centrumet ska vara samlokaliserat på campus och ökad synlighet och kommunikation mellan forskargrupperna är under arbete.

STRC har, i arbetet med handlingsplanen efter ARC21, fokuserat bland annat på publikationer och ett arbete med att prioritera journaler med högre impact factor har genomförts bland forskarna. Centrumet har även arbetat med omvärldsbevakning och en omvärldsanalys har genomförts i samverkan med extern konsult. Frånvaron av patent, trots stor potential att få patent på flera resultat inom området, kommenterades av experterna men det har inte prioriterats av forskarna. Behovet av att bredda finansieringsbasen till fler finansiärer, samt att söka och delta i större internationella projekt belystes i ARC-rapporten. Dessa frågor arbetade forskarna inom STRC med redan innan ARC21 och det har börjat ge resultat.

Pågående och genomförda åtgärder och aktiviteter på fakultetsnivå

Gästprofessorsprogram

Flera av expertpanelerna i omgång 1 av ARC21 förordade fler gästprofessorer till forskningsmiljöerna, synpunkten framkom även i flera av rapporterna i omgång 2. Gästprofessorer kan bland annat användas i

samarbetssyfte, för nätverksbyggande, för att öka internationalisering och möjliggöra forskningsansökningar.

Som en del av fakultetens arbete med strategisk kompetensförsörjning inrättades ett gästprofessorsprogram våren 2021¹³. Programmet omfattar 10 mnkr för rekrytering av upp till 20 gästprofessorer under perioden 2022–2025 och består av olika delar: rekrytering och finansiering av en gästprofessor samt resurs för meritering och mobilitet för disputerad junior medarbetare som arbetar nära den rekryterade gästprofessorn. Gästprofessorer som berörs av programmet anställs på minst motsvarande 10% av en heltid under två års tid. Omfattningen av anställningen får inte understiga den nivån, däremot kan institutionen välja att med egen finansiering utöka anställningens omfattning.

Första utlysningen inom gästprofessorsprogrammet ägde rum i juni 2021, andra utlysningen våren 2022 och tredje våren 2023. Beslut har tagits att fortsätta programmet årligen, bland annat med anledning av experternas synpunkter och kommentarer i ARC21. Ansökningarna till programmet har rullat in och beviljats enligt plan, 6+4+8 gästprofessorsansökningar har godkänts och 9,8 mnkr beviljats. Målet med programmet är nått.

Doktorandprogram

En tydlig återkoppling som forskningsmiljöerna fick i första, och även andra omgången, av ARC21 var det låga antalet forskarstuderande i förhållande till antalet seniora forskare. Forskningscentrumen och ämnena bör öka antalet doktorander för att bygga produktiva och konkurrenskraftiga forskningsmiljöer.

För att underlätta rekrytering av fler doktorander inrättade fakultetsnämnden i november 2022 ett flerårigt doktorandprogram med finansiering för upp till 17 doktorander. Programmet ger varje ämne på forskarnivå en doktorand finansierad med fakultetsmedel motsvarande fyra år heltid samt varje forskningscenter en doktorand under förutsättning

¹³ MIUN 2021/1481

att centrumet själva finansierar en doktorand motsvarande fyra år heltid med sparade fakultetsmedel.

En doktorand kostar i lön enligt lönetrappan ca 3,7 Mkr för fyra år inklusive LKP och OH. Programmet omfattar ca 60 Mkr.

Strategisk kompetensförsörjning

Fakultetsnämnden har sedan 2020 utlyst medel för strategisk rekrytering med fokus på forskning samt lärares forskningsmeritering. Syftet med satsningen är att bidra till fakultetens och Mittuniversitetets strategi och mål att öka möjligheten till fortsatt utveckling av kompletta miljöer i balans mellan forskning och utbildning, stärka och profilera befintliga miljöer, stärka och utveckla det aktiva ledar- och medarbetarskapet genom att stödja personlig utveckling för individer, öka jämställdhet och mångfald och/eller stärka befintliga samt utveckla nya internationella utbyten och samarbeten.

Satsningen har förlängts bland annat med anledning av utfallet i ARC21. För 2023 beslutade nämnden en tilldelning av 4 Mkr till dessa satsningar¹⁴, lika mycket föreslås i forskningsbudgeten för 2024.

Internationalisering, FUR

Fakultetsnämnden har under flera år satsat på internationalisering av doktoranders forskarmiljö. Denna satsning har förstärkts och utökats till 1,7 Mkr årligen och ger doktorander och forskare möjlighet att knyta internationella kontakter genom utbyten med in- eller utresande personal för ökad mobilitet. Interna utlysningar möjliggör ansökningar på olika nivåer för kortare utbyten inom och utom Norden samt för utbyten till excellenta forskarmiljöer över en längre tid.

¹⁴ MIUN 2023/166, MIUN 2023/167

Identifierade och planerade åtgärder och aktiviteter efter omgång 2, NMT

Åtgärdsområden på ämnesnivå

Ämnena som deltog i omgång 2 presenterade sina handlingsplaner för fakultetsnämnden vid nämndens internat i november 2023. Ämnena har inte hunnit verkställa alla planerade åtgärder ännu men flera åtgärder och aktiviteter utifrån de rekommendationer som expertpanelerna gav i ARC21 har påbörjats.

De flesta ämnen anger att de känner igen de utmaningar som framkommer i rapporterna. I de flesta fall handlar det om att göra mer av många olika saker, därför blir det viktigt att fokusera på vilka utmaningar och strategiska åtgärder som ska prioriteras.

Flera ämnen anger exempelvis rekrytering som en prioriterad utmaning. *Ämnesdidaktik* har i sin handlingsplan angett att de, som en av två strategiska åtgärder, har valt att arbeta utifrån en långsiktig rekryteringsstrategi. Ämnet behöver en flerårig plan kring rekryteringar och har jobbat aktivt till exempel genom kartläggning. Ämnet ser främst behov av att tillföra seniora forskare till miljön, särskilt på professorsnivå, men även lektorer och doktorander. Utmaningarna ligger i att hitta disputerade i ämnet inom Sverige, därför behöver möjligheten att rekrytera internationellt utforskas. *Ekoteknik och miljövetenskap* lyfter i sin handlingsplan att de kommer att utveckla en övergripande strategi för jämställdhet och lika villkorsfrågor, som en viktig del av deras rekryteringsstrategi.

Ett par av ämnena har som mål att rekrytera gästprofessorer i syfte att stärka forskargrupperna, öka produktiviteten och utöka samarbeten, främst internationellt. Flera ämnen prioriterar också arbetet med externa medel: att attrahera externa forskningsmedel generellt och rådsmedel mer specifikt, genom att exempelvis öka samordningen av befintliga kompetenser. Att tydliggöra vad som krävs för meritering och arbeta mer strategiskt med meritering i ämnesgrupperna är åtgärder som återkommer i flera ämnen.

Ökad synlighet är ett prioriterat område för många ämnen. I flera handlingsplaner nämns att ämnena har börjat jobba mer med synlighet men att det är en utmaning när det kommer till att avvara arbetstid för detta. Bland annat vill de synliggöra den seminarieverksamhet som bedrivs, marknadsföra de forskningsprojekt som beviljas och skapa nyheter om kommande händelser som exempelvis värdskap för konferenser. Syftet är också att kunna visa upp forskningsinnehåll för att underlätta vid rekryteringar och nätverksbyggande. *Biologi* anger i sin handlingsplan att en prioriterad åtgärd är att fastställa en kommunikationsstrategi, som stöd i samverkan med olika myndigheter och företag, både nationellt och internationellt.

Matematikämnet är öppet för att ta kreativa initiativ för att öka antalet doktorander. Expertpanelen kom med flera rekommendationer, exempelvis delat handledarskap med andra universitet. Det kräver dock att man på ett systematiskt sätt upprätthåller gamla och bygger upp nya aktiva forskningssamarbeten.

Flera ämnen har fått rekommendationen att arbeta mer strategiskt med publikationer. Ämnet *Kvalitetsteknik* har valt att lyfta detta som en åtgärd, där planen är att ta fram en publiceringsstrategi genom att ta hjälp av biblioteket för analys och diskussion, samt att arrangera en workshop inom ämnet för att arbeta igenom hur de ska jobba och tänka för att nå de mål som önskas. Även *Informationssystem* har angett arbete med publiceringsstrategi i sin handlingsplan, med målbild att öka antalet artiklar i välrenommerade journaler i syfte att höja kvalitet och genomslag.

Flera ämnen har fått rekommendationen att utarbeta och formulera strategier för bland annat forskningsinriktning och rekrytering. *Kemi* har valt att prioritera det långsiktiga strategiarbetet i sin handlingsplan. Ämnet avser att uppdatera och fortsätta arbetet med den strategi som formulerades efter ARC13 vad gäller bland annat strategisk rekrytering, meritering, forskningsinriktning, finansiering och samverkan.

Forskarutbildning

Arbetet med handlingsplaner och åtgärder för ämnen på forskarnivå pågår. Flera forskarämnen inkluderade dock åtgärder för forskarutbildning i de handlingsplaner som presenterades för nämnden vid fakultetsnämndsinternatet i november 2023.

Exempel på identifierade och planerade åtgärder är arbete med arbetsmiljön för doktorander, utveckling av doktorandkurser och fler gruppaktiviteter för doktorander. Åtgärder för att öka antalet doktorander är också återkommande för flera ämnen.

Identifierade åtgärdsområden på fakultetsnivå

I ämnenas handlingsplaner framkommer en hel del förslag på aktiviteter och åtgärder som kan lyftas till fakultetsnivå.

Generellt anses att fakulteten bör fortsätta med satsningar kring meriteringsmedel, strategisk rekrytering, gästprofessorer, doktorander och internationalisering.

Ett förslag är en särskild satsning för att kunna rekrytera professorer, exempelvis genom ett rekryteringspaket där forskningstid säkerställs och med målet att få kvalificerade sökande, nationellt eller internationellt. Behovet av seniorer har framkommit i flera rapporter och handlingsplaner och på alla plan rapporteras om svårigheter att rekrytera.

Det framkommer önskemål om att säkerställa att det finns arbetstid för personer i ämnesmiljöerna som jobbar med rekryteringar. Tydliggörande av vilket HR-stöd som finns i alla rekryteringsprocesser är ett annat önskemål, likaså resurser i form av flyttbidrag samt att ge nyanställda goda möjligheter att lära sig svenska, t. ex. med intensivkurser anpassade för akademiker.

Forskarutbildning

På grund av små doktorandgrupper bland ämnena lyfts önskemål om att fakulteten ska uppmuntra och skapa förutsättningar för ökad interaktion mellan doktorander inom fakulteten, över ämnes- och

institutionsgränserna. Detta kan exempelvis göras genom att anordna seminarier och styra upp rutinen kring doktorandfrukostar.

Andra åtgärder som lyfts är att se över mentorskapssystemet för doktorander genom att skapa mer solida rutiner att följa och hitta lämpliga mentorer med viljan och tillgängligheten för att fullt ut vägleda de forskarstuderande. Likaså att förtydliga hur mycket handledningstid en doktorand kan förvänta sig av sin handledare. Dagens system med budgetfördelning anger inte i timmar eller procent hur mycket tid varje handledare har för handledning av sina doktorander.

Fakultetsnämndens förslag

Efter att ämnenas handlingsplaner presenterats hade fakultetsnämnden en efterföljande strategisk diskussion i vilken prefekterna deltog.

Diskussionen landade i ett antal möjliga åtgärder och aktiviteter på fakultetsnivå:

- **Strategisk rekrytering**

Flera ämnen framhäver att arbetet med rekryteringar är både tidskrävande och komplicerat. Fakultetsnämnden betonar vikten av kollektiva kompetensförsörjningsplaner, det är viktigt att ämnesföreträdarna och kollegierna är delaktiga i rekryteringsprocesser. Metodstöd till rätt personer är en väg i att underlätta arbetet, att se över kontakten med och stödet från HR en annan.

- **Meriteringsprogram**

Diskussionen började i ett professorsprogram men landade i att det viktigaste är att fortsätta satsningen på det meriteringsprogram som nämnden redan har initierat. Att fortsätta bygga miljöer på en lägre nivå och inte främst satsa på professorer.

- **Internationalisering**

Nämnden diskuterar möjligheten att skapa ett program för mobilitet alternativt utlysa medel för forskningsvistelse utomlands, s.k. sabbatical. En liknande satsning finns redan för fakultetens doktorander. Ett nytt program skulle rikta sig främst till nydisputerade forskare och lärare.

Satsningar på utlandsvistelser kan användas i syfte att stärka samarbeten och upprätthålla nätverk. Programmet skulle bidra till arbetet med strategisk internationalisering utifrån varje ämnes behov.

- **Kommunikation**

Att öka synligheten, se över olika kommunikationsvägar och bli bättre på att marknadsföra olika händelser är ett prioriterat område hos flera ämnen. Fakultetsnämnden kan även följa upp hur ämnen och forskningscentrum arbetar med kommunikation samt hur förutsättningarna ser ut, bl. a. ämnenas tillgång till kommunikatörer och om något kan göras för att stötta arbetet.

- **Göra administrativa roller mer attraktiva**

För mindre ämnen blir det högst kännbart när personer tar på sig roller som exempelvis prefekt eller proprefekt. För att göra dessa roller mer attraktiva skulle nämnden kunna besluta om särskilda medel till miljön som kompensation för tappad kapacitet, likaså utökad tid för repatriering efter avslutat uppdrag.

3 Lärosätesövergripande åtgärder

I expertpanelernas rapporter, i ämnenas handlingsplaner och i nämndernas diskussioner och förslag på aktiviteter framkommer rekommendationer och förslag på åtgärder som kan eller bör lyftas till lärosätesnivå.

Förslag på lärosätesövergripande åtgärder från HUV, omgång 1 och 2

Stöd

Det administrativa stödet bör anpassas till akademins behov i större utsträckning. Det behövs mer kvalificerat stöd vid skrivande av forskningsansökningar och mer omfattande administrativt stöd till större forskningsprojekt. Även bibliotekets stöd spelar en viktig roll för att hjälpa forskare.

Möjligheterna till affiliering och utlysning av tillfälliga tjänster behöver förbättras för att öka möjligheterna knyta till sig personal till forskningsprojekt. Möjligheterna till avlastning från undervisning och annan forskning för anställda forskare behöver också förbättras.

För att kunna attrahera och också behålla personal som inte är svensktalande behöver universitetets hemsida i större utsträckning översättas till engelska och det gäller också de dokument, mallar och övrig information som finns där.

För att forskningsmiljöer ska kunna växa och utvecklas på två orter behöver tekniken för att underlätta detta vara säker och väl utbyggd.

Forskningscentrum

För att förstå hur Mittuniversitets forskningscentrum är organiserade och fungerar behöver information om detta finnas beskrivet på ett sätt som är lättillgängligt för utomstående intressenter. Flera experter föreslog också åtgärder för att ge centrum större organisatorisk frihet (ansvar) över personal och externa medel. Det lades fram förslag om att inrätta en Business Administration School och också att inleda en dialog om ev. sammanslagning av NVC och SportsTech. Universitetet bör också diskutera hur man kan öka användandegrad av olika labb (en del kopplade till centrum andra inte) och öppna upp för att de används av fler ämnen, forskare, och utbildningar.

Finansiering

Experterna vill se åtgärder för att trygga medel för större forskningssamarbeten över ämnes- och fakultetsgränser.

Karriärvägar och alumnverksamhet

Experterna föreslog också en vidare utveckling av karriärplanering för forskarstuderande och unga forskare under och efter studietiden, tex genom karriärdagar, alumnätverk och mentorsprogram för unga forskare.

Forskarutbildning

För forskarutbildningen föreslogs ett intensifierat arbete med att utveckla

ett bättre system för individuella studieplaner som kan vara ett pedagogiskt verktyg som stöd för doktorander och handledare.

Informationen om forskarutbildning på hemsidan behöver bli bättre; både på svenska och engelska.

Experterna föreslog att universitetets diskuterade åtgärder för att möjliggöra att doktorander kan genomgå den högskolepedagogiska utbildningen under sin tid som forskarstuderande; antingen som en del av forskarutbildningen eller inom ramen för sin anställning.

Förslag på lärosätesövergripande åtgärder från NMT, omgång 1 och 2

Förstärkning av Grants Office

En återkommande kommentar i experternas rapporter, särskilt från utvärderingen av forskningscentrum, gäller Grants Office. Experterna är tydliga med att inrättandet av ett Grants Office är mycket positivt men att det skulle kunna förstärkas med utökade kapacitet och särskilt expertis inom internationella EU-program, exempelvis gällande regelverk och utlysningar. Experterna anser att det är ett beslut som bör fattas centralt och som gynnar hela lärosätet i målet att öka internationell finansiering.

Administrativt stöd

I flera av expertpanelernas rapporter och handlingsplanerna från verksamheten lyfts behovet av ökat stöd i olika sammanhang. Tyngdpunkten ligger på mer stöd kopplat till internationalisering och förslag på utåtriktade åtgärder som kan vara allt från väldigt generella till väldigt specifika. Den gemensamma nämnaren är att ytterligare administrativt stöd krävs, på fakultets- eller universitetsnivå, för att skala upp stark profilering till nationell och internationell nivå.

En återkommande fråga rör förbättring av stöd till inkommande forskare. Ytterligare administrativt stöd på fakultets- eller universitetsnivå krävs för att stötta inkommande forskare och för att upprätthålla och vidareutveckla arbetet med internationalisering. Stödet kan sträcka sig från framtagning av

välkomstmateriel och vrdarrangemang vid anländandet till stöd i administrativt arbete internt och externt fr nyanlända, i syfte att avlasta forskarna. Det behövs tas fram "startpaket" fr nyanställda, med tydliga rutiner som r lätta att hitta för alla. Syftet är att skapa en välkomnande och inkluderande miljö främst för gästprofessorer och inkommande doktorander.

Nyttiggrandet av forskning

Experterna vill se ett ökat stöd till, och utbildning av entreprenörer, i syfte att locka till spin-offs. Stdtjnster i form av inkubatorer, såddfinansiering, mentorskap från företagare inom Mittuniversitetet, riskkapitalpartnerskap, etc. Det ger en alternativ väg efter examen för de doktorander som inte vill utvecklas inom akademien. Det skapar även bra forsknings- och samarbetspartners, kan leda till en breddning av samverkansportfljen, ka tekniköverföring och leda till regional utveckling.

Forskarutbildningsrelaterade tgrder

Information och introduktion för doktorander i allmänhet och de internationella doktoranderna i synnerhet bör frbttas. Det saknas inte sällan översatt information till engelska på webben vilket bör åtgärdas. De internationella doktoranderna är ofta en grupp som har bristande information om regelverk kring exempelvis anställningsförhållanden, semester och sjukskrivningar.

Alumnverksamhet och karriärvägar

Alumner är viktiga som ambassadörer för Mittuniversitetet de bidrar till att ka synligheten av lrosttet. Det gäller särskilt doktorandalumner som ökar synligheten av lärosätets forskning och utbildning och kan agera förebilder för nya doktorander. Fr att främja forskning och sprida medvetenheten om den forskning som pågår r en aktiv alumnverksamhet nödvändig. Möjligheten att inkludera alumner i olika aktiviteter är idag underutnyttjad, men vore ett bra verktyg för att stödja ett nationellt och globalt främjande av forskningen.

Expertpanelernas rapporter innehåller en hel del kommentarer kring karriärvägar och rekrytering. En återkommande kommentar är att vi bör förbättra stöd för karriärplanering för doktorander.

Ledningsrådets reflektion

Ledningsrådet diskuterade de utvecklingsbehov som framkommit på central nivå i samband med sitt ledningsrådsinternat 2024-01-16–17:

Stöd

- utökat kvalificerat stöd vid forskningsansökningar samt Grants Office – *FUS har påbörjat översyn*
- utökat stöd kring internationalisering (aktiviteter, inkommande forskare etc.) – *FUS har påbörjat översyn*
- utökat administrativt stöd för större forskningsprojekt – *FUS har påbörjat översyn*
- förbättra möjligheten avseende affiliering och tillfälliga tjänster – *inte aktuellt då regler finns framtagna nu (dnr MIUN 2021/2593). Gästbostäder är på gång.*
- översättning av hemsidor och dokument, även undersidor. – *Pågår löpande. Förslag är att skapa ett projekt för att se över den engelska webben. KOM är ansvarig med stöd från ämnena.*
- Tydliggör information om centras organisation och funktion. – *En broschyr finns framtagen. Kan finnas behov av ytterligare förtydligande.*

Nyttiggörande

- ökat stöd/utbildning av entreprenörer för spin-offs. – *Arbeta för att fördjupa nyttiggörandet med hjälp av de regionala innovationsaktörerna.*

Forskarutbildning

- Förbättrad information och introduktion för doktorander, särskilt de internationella. – *Finns ett dokument framtaget, arbeta för att sprida det ytterligare.*
- Förstärkning av alumnverksamheten
- Förbättra stödet för karriärplanering för doktorander.

4 Reflektioner kring ARC21

Övergripande erfarenheter från fakulteterna

Erfarenheter från HUV

De utvärderade enheterna har på många sätt upplevt ARC arbetet som positivt: det finns ett värde i att skriva självvärderingar, ta tid för analys och beskriva nuläget. Besöket och dialogen med experterna har känts värdefulla. I vissa fall har rekommendationerna varit kända utmaningar men experternas rapporter ger avstamp till att utforma handlingsplaner och revidera strategier. Det som upplevs negativt är framför allt att utvärdering tar tid från andra uppgifter och riskerar att bli så omfattande att det påverkar möjligheten att bedriva forskning.

Under ARC21 har flera ämnen framfört synpunkten att forskarutbildningen inte fått relevant input när den utvärderats. Universitet bör diskutera hur forskarutbildningen kan utvärderas på ett bättre sätt, ska ansvar för utvärdering av forskarutbildning kanske ligga på fakultetsnivå?

ARC:s modell där all forskning vid universitetet utvärderas samtidigt bör också diskuteras innan nästa omgång. Det nuvarande upplägget innebär en hög belastning på kärnverksamheten och stödverksamheten. Är det möjligt att ARC följer ett rullande schema som Treklövern? En rullande utvärdering skulle också underlätta arbetet med uppföljning och utvärdering av genomförda åtgärder.

Fakulteten har under ARC21 utvecklat möjligheterna för utvärderade enheter att diskutera och utbyta erfarenheter under de olika stegen i utvärderingen. Detta behöver tydligare ingå i planeringen från början. Även uppföljningen av åtgärder i handlingsplaner har förtydligats i dialogerna mellan fakultetsledningen och institutionerna, och UoAs återrapporering till fakultetsnämnden. En löpande uppföljning mellan utvärderingsomgångar kräver dock eftertanke för att inte skapa för mycket administration.

Vid skrivande av självvärderingar skulle vidareutveckling av information som rör universitet och standardtexter kunna användas för att förenkla arbete för ämnena och säkra en förståelse av vår verksamhet hos experterna.

De kvantitativa underlagen kan upplevas som problematiska – det är svårt att finna en samsyn mellan olika traditioner angående vilka underlag som är relevanta. Det är också väldigt varierande i vilken utsträckning de kvantitativa underlagen använts av de olika expertgrupperna. Vissa underlag kan inte kvalitetssäkras på ett tillfredsställande sätt eller kan endast tas fram med handpåläggning. Måtten i de kvantitativa underlagen är inte kända av enheterna och används inte heller den löpande uppföljning.

Experternas besök på våra campus upplevs som mycket värdefulla men upplägget bör diskuteras för att minska åtgången av resurser: både tid för utvärderade enheter och experter, och den påverkan på miljön som resorna innebär.

Erfarenheter från NMT

De utvärderade enheterna vid NMT beskriver ARC21 som en övervägande positiv och väl genomförd process: det är nyttigt att ta sig tid att skriva självvärderingar, ta tid för analys och beskriva nuläget, strukturera arbetsformerna. Processen med intern peer review uppskattas, att få läsa andras självvärderingar och ge feedback ger lika mycket input som att få synpunkter och kommentarer på den egna skrivningen.

Platsbesöken och dialogerna med experterna känns värdefulla. Det är viktigt att det finns gott om tid för samtal och besök i forskningsmiljöerna, bra att sedan tvingas utforma handlings- och åtgärdsplaner, för att därefter reflektera över och arbeta vidare med de synpunkter som expertpanelerna lyfter.

Generellt anser forskningscentrumen och ämnena att de kvantitativa underlagen för självvärderingen är bra och att man fått bra support från fakultetskansliet och förvaltningen i arbetet med att ta fram dessa. Det är

dock en hel del handpåläggning, både för fakultetskansliet och de utvärderade enheterna, vilket kan påverka kvalitetssäkringen. De externa experterna har haft en del synpunkter på mängden indikatorer men väljer oftast att sälla och endast reflektera kring de som de anser är relevanta för respektive utvärdering och ämne.

De allra flesta enheterna är väldigt nöjda med sammansättningen av sina expertpaneler och anser att de har fått konstruktiva och värdefulla åtgärdsförslag till det vidare utvecklingsarbetet.

Mer konkreta synpunkter och eventuella lärdomar till nästa gång är följande:

- En tydligare beskrivning av fakultetens och lärosätets organisation behövs. Expertpanelerna är inte tillräckligt införstådda med hur den organisatoriska strukturen och linjestrukturen fungerar. Förtydliga fakultetens/lärosätets organisation i relation till andra lärosäten.
- En tydligare beskrivning av hur platsbesöket ska gå till vore önskvärt: styra upp mer kring möten, vem som förväntas driva dessa etc. Bra med tydlig information till alla berörda om hur kommunikation med expertpanelen ska ske under hela utvärderingsprocessens gång.
- Se över schemaläggning och planering av platsbesöken för att säkerställa att expertpanelerna har tid för att besöka alla ämnesmiljöer under besöket. Det gäller särskilt för expertpaneler som utvärderar ämnen på båda campusorterna.
- Positivt att ämnena har tillförts tid för att genomföra ARC21.
- Tveksamheter kring fördelarna att samköra utvärdering av forskning och forskarutbildning. Forskarutbildningen får inte den fokus som behövs för att synpunkter och förslag på åtgärder ska vara tillräckligt relevanta eller djupgående.

Ett par mer specifika kommentarer från experterna gällande utvärderingsunderlaget:

- indikatorerna som utgör underlag för bedömning används publikationsverksamhet som nyckel för produktivitet. Det är inte vanligt men välkommet att kostnaderna för en publikation beaktas och gör det möjligt att bedöma forskningens effektivitet. Därför önskas en tydligare definition av vad som menas med "produktivitet" i det här fallet.
- I tabellen där samarbete med internationella institutioner redovisas: i stället för bara antal vore det önskvärt med namn på institutionen samt koppling till forskningsverksamhet och forskningsprojekt vid Mittuniversitetet.

Resultat av utvärdering FUS

Efter ARC21 omgång 1 skickades en enkät ut till samtliga externa experter i syfte att tillvarata erfarenheter och rekommendationer inför omgång 2. Enkäten omfattade frågor kring instruktionerna, utvärderingsunderlagen, rapporterna, kontakter med fakulteterna, besöksveckan och tidplanen. Det visade sig att experterna var genomgående väldigt nöjda med upplägget och processen, vilket inte föranledde några vidare åtgärder inför omgång 2.

Som en del i kvalitetsarbetet genomfördes även två interna utvärderingar av ARC21, en efter varje omgång¹⁵. I omgång 1 genomfördes utvärderingen i form av intervjuer med centrumledare, fakultetskanslier och förvaltningen. I omgång 2 genomfördes utvärderingen i form av enkäter till förvaltningen, fakultetskanslier och ämnesföreträdare.

Utfallet i de interna utvärderingarna visar att det största utvecklingsbehovet finns i arbetet med att ta fram de kvantitativa utvärderingsunderlagen.

¹⁵ MIUN 2023/2599

UKÄ:s synpunkter på ARC som del av kvalitetssystemet för forskning

I UKÄ:s granskning av kvalitetssäkringsarbetet vid Mittuniversitetet avseende forskning¹⁶ menar bedömargruppen att *"det är utmärkt att återkommande granskning finns inkluderat i lärosätets kvalitetssystem och finns beskrivet i fastställda styrdokument. Både i självvärderingen och vid platsbesöken framhölls ARC som den viktigaste komponenten i Mittuniversitetets kvalitetssystem när det gäller granskning och utveckling av forskningskvalitet, där resultatet (genom expertrapporter) främst hanteras decentraliserat av fakulteterna och dess institutioner och centrumbildningar."*

I granskningen framkom att ARC21 fungerade väl för utvärdering av forskningen avseende kriterier och arbetssätt samt att ARC21 tjänar sitt syfte. I utvärderingen var tio av de elva bedömningsgrunderna uppfyllda.

Däremot var bedömargruppen inte övertygad om lämpligheten att inkludera forskarutbildningen i ARC. Bedömargruppen fann modellen med samtidig utvärdering av forskarutbildningen intressant, men var inte övertygad om ändamålsenligheten. I rapporten framgår: *"Forskarutbildningen riskerar att bli underordnad forskningen vid granskningen och särskilt utbildningsdelen i forskarutbildningen, exempelvis måluppfyllelse av lärandemålen. Skälet till det är att bedömarpanelerna främst är sammansatta av experter från det aktuella forskningsområdet och har ett större fokus på forskning än utbildning samt att internationella forskare inte är tillräckligt insatta i det svenska forskarutbildningssystemet."*

Vidare skriver bedömargruppen: *"Vid platsbesöket fick bedömargruppen en delad bild av om det finns en synergi eller inte med att utvärdera forskning och forskningsutbildning samtidigt. Det framfördes att forskning och forskarutbildning hänger så intimt samman att det känns logiskt. Som kontrast till den positiva bilden framkom vid intervjuer att den samtidiga granskningen blev rörig och ändå fick delas upp, vilket gjorde att den förväntade synergien tappades. Det nämndes på platsbesöket att det hade varit önskvärt med bättre återkoppling på*

¹⁶ Bedömargruppens yttrande, reg.nr. 411-00345-21

forskarutbildningen, och det gavs exempel på att lärosätet (centrum/lämnat) hade svårt att förstå om expertpanelen var nöjd eller om experterna förstod den svenska forskarutbildningsmodellen."

Forskningsrådets kommentar avseende ARC och forskarutbildningen

Mot bakgrund av universitetets erfarenheter från ARC21 och de synpunkter som framkommit i UKÄ:s granskning har Mittuniversitetets forskningsråd ställt sig tveksam till att inbegripa forskarutbildning i framtida forskningsutvärderingar. Inför kommande utvärderingar bör denna fråga diskuteras noga och andra alternativ övervägas.

Övriga överväganden inför kommande utvärderingar- CoARA

Den 26 oktober 2023 anslöts Mittuniversitetet till CoARA och har därmed åtagit sig att arbeta för att uppfylla CoARAs tio åtaganden. De processer som i första hand kommer beröras är rekrytering, meritering, publicering, öppen vetenskap, forskningsfinansiering, samverkan och innovation, kvalitetssystem och fördelningsmodeller. Detta är rimligtvis processer som även kommer påverka kommande ARC-utvärderingar.

Framtida forskningsbedömningar kommer i första hand baseras på CoARAs åtagande 2; *Basera forskningsbedömningen i första hand på kvalitativ utvärdering, för vilken kollegial granskning är central, med stöd av en ansvarsfull användning av kvantitativa indikatorer*. Detta åtagande överensstämmer till stora delar med nuvarande ARC.

I åtagande 3 uppmanas lärosätena att avstå från olämplig användning av tidskrifts- och publikationsbaserade mått i forskningsbedömningen, särskilt olämplig användning av Journal Impact Factor (JIF) och h-index. Detta åtagande medför inga påtagande förändringar för Mittuniversitetet men kan aktualisera vissa förändringar av nuvarande ARC-modell (utvärderingsunderlaget del B) för utvärdering av universitetets forskning.

Avslutande kommentarer

Den sammanfattande bedömningen är att ARC21 fungerat väl och har uppfyllt sitt syfte. Det finns naturligtvis kommentarer från specifika utvärderingsenheter som blir viktiga att uppmärksamma inför kommande utvärderingar. Som framkommer i interna utvärderingsrapporter och synpunkter från fakulteterna finns dessutom en rad frågor som kommer att återkomma inför fortsatta utvärderingar. Bland de mest övergripande återfinns konsekvenserna av universitetets CoARA-implementering, formerna för framtida utvärdering av forskarutbildningen och frågan om en eventuell "rullande" forskningsutvärdering.